

Intentieovereenkomst mitigatie significante effecten stikstofdepositie Zeetoegang IJmond

1. De Provincie Noord-Holland, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw E. Post, hierna verder te noemen 'de Provincie';
2. De Minister van Infrastructuur en Milieu, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door HID, hierna verder te noemen 'Rijkswaterstaat';

Hierna verder gezamenlijk te noemen 'Partijen'

Overwegingen

1. Dat op 22 juni 2012 de voorkeursbeslissing is genomen om een nieuwe zeesluis te realiseren in het sluisencomplex in het Noordzeekanaal;
2. Dat op 23 september 2012 besloten is dat de Provincie hiertoe een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) zal opstellen;
3. Dat in het kader van het PIP mitigerende maatregelen moeten worden getroffen om significant negatieve effecten van stikstofdepositie op de omliggende natuurgebieden uit te kunnen sluiten;
4. Dat partijen mitigerende maatregelen zullen treffen die voldoende zullen zijn om de significant negatieve effecten op de omliggende natuurgebieden te voorkomen;
5. Dat de mitigerende maatregelen per habitatype, per gebied en omvang en frequentie zijn opgesteld. In een bijlage behorend bij het MER is een overzicht opgenomen van de mitigerende maatregelen, evenals een toelichting die de keuze motiveert;
6. Dat Partijen wensen de afspraken over het treffen van deze mitigerende maatregelen vast te leggen in deze intentieovereenkomst;
7. Dat in een nader af te sluiten uitvoeringsovereenkomst afspraken zullen worden gemaakt tussen Partijen en terreinbeheerders over de uitvoering van de mitigerende maatregelen;
8. Dat Rijkswaterstaat zorg draagt voor de financiële middelen voor de uitvoering van de mitigerende maatregelen tot de inwerkingtreding van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).
9. Dat bij de inwerkingtreding van het PAS, waarin de uitbreiding van de Zeetoegang is opgenomen in de lijst van projecten met ontwikkelbehoefte, de benodigde mitigerende maatregelen voor Zeetoegang IJmond gefinancierd worden vanuit de PAS;
10. Dat in de nader af te sluiten uitvoeringsovereenkomst de mitigatie-opgave voor de verplaatsing van de Lichterlocatie naar de Averijhaven daar waar mogelijk wordt gecombineerd met de mitigerende maatregelen die worden getroffen voor Zeetoegang IJmond;
11. Dat in de nader af te sluiten uitvoeringsovereenkomst ook de financiële borging van de te treffen mitigerende maatregelen zal worden vastgelegd, evenals de borging van het huidige beheer in de betrokken habitattypen.

Partijen zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 Definities

1. **Mitigerende maatregelen:** maatregelen die op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden getroffen om significant negatieve effecten van stikstofdepositie, veroorzaakt door de aanleg en het gebruik van de nieuwe zeeluis, uit te kunnen sluiten.
2. **Kritische Depositie Waarde (KDW):** de omvang van de stikstofdepositie per jaar, per ha, waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie.
3. **Natuurgebieden:** de Natura2000-gebieden Noordhollands Duinreservaat (1), Kennemerland-Zuid (2), Polder Westzaan (3), IJperveld, Oostzanerveld, Varkensland & Twiske (4) en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (5)
4. **Terreinbeheerders:** de beheerders van de natuurgebieden.

Artikel 2 Uitvoeringsovereenkomst

1. Partijen dragen er zorg voor dat een uitvoeringsovereenkomst met de terreinbeheerders is ondertekend voordat het definitieve PIP word vastgesteld. Indien er geen ondertekende uitvoeringsovereenkomst is, onderkennen partijen dat het PIP niet kan worden vastgesteld.
2. Rijkswaterstaat zal voldoende budget beschikbaar stellen aan de terreinbeheerders om de mitigerende maatregelen en bijbehorende monitoring door de terreinbeheerders te laten uitvoeren.
3. De uitvoeringsovereenkomst zal regelen dat na inwerkingtreding van de PAS en de bijbehorende overeenkomsten met de terreinbeheerders, de uitvoeringsovereenkomst vervalt.
4. In de uitvoeringsovereenkomst wordt vastgelegd dat het bestaande beheer door de terreinbeheerders uit andere middelen dan voortvloeiend uit de uitvoeringsovereenkomst zal worden voortgezet.
5. In de uitvoeringsovereenkomst zal worden aangegeven welke maatregelen en bijbehorende monitoring met het onder lid 2 genoemde bedrag worden uitgevoerd, met de volgende specificaties:
  - a. de maatregelen worden benoemd per natuurgebied en per habitattype;
  - b. per maatregel zal de omvang, de frequentie en de locatie binnen het habitattype worden aangegeven. Deze locatie bevindt zich in het areaal dat kampt met een overmaat aan stikstofdepositie;
  - c. per maatregel zal de monitoring worden omschreven, zoals de parameters, de frequentie van de metingen en het moment van evaluatie van de maatregel.
6. Het maatregelenpakket kan in de uitvoeringsovereenkomst afwijken van die in de bijlage van MER, dit naar aanleiding van overleg met de terreinbeheerders. Dit zal echter nooit leiden tot een verlaagd ambitieniveau en inzet van mitigerende maatregelen.
7. In de uitvoeringsovereenkomst wordt geregeld dat voldoende aanvullende maatregelen worden genomen indien uit monitoring blijkt dat maatregelen niet effectief zijn.
8. De duur van de mitigerende maatregelen zal worden aangegeven in de uitvoeringsovereenkomst. De looptijd van de overeenkomst met de terreinbeheerders is minimaal 10 jaar. Partijen verlengen deze termijn indien de achtergronddepositie de KDW van een of meer van de bij de uitvoeringsovereenkomst betrokken habitattypen nog steeds overschrijdt of, indien dit voor alle habitattypen niet meer het geval is, de habitattypen nog niet voldoende robuust zijn geworden om significante negatieve effecten van het project te kunnen uitsluiten.

Artikel 3 Uitvoering Intentieovereenkomst

1. De provincie Noord-Holland en de Minister dragen in gezamenlijk overleg zorg voor de verdere uitwerking en implementatie van deze afspraken.
2. Rijkswaterstaat verbindt zich aan het beschikbaar stellen van de financiële middelen voor het maatregelenpakket en bijbehorende monitoring, ook indien het maatregelenpakket in de bijlage bij de MER wordt aangepast in de uitvoeringsovereenkomst.
3. Partijen treden in overleg indien afspraken niet kunnen worden uitgevoerd.

Artikel 4 Juridische reikwijdte

Alle in deze intentieovereenkomst aangegane verplichtingen gelden binnen de beperkingen van de bevoegdheden van partijen en hun bestuursorganen en laten hun publiekrechtelijke verantwoordelijkheden en de uitoefening van hun publiekrechtelijke bevoegdheden onverlet.

Artikel 5 Inwerkingtreding

Deze overeenkomst treedt in werking op het moment dat deze is ondertekend door de partijen.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend
te _____ (plaats) op _____

(datum).

Provincie, voor dezen,

Rijkswaterstaat, voor dezen,

Gedeputeerde mevrouw E. Post

HID dhr. drs. A.P. Delpeut

26/3/2014

19/3/2014

Mitigerende maatregelen N2000 Zeetoeegang IJmond

Inhoud:

- Toelichting
- Bijlage 1: Mitigerende maatregelen N2000 Zeetoeegang IJmond

Toelichting

In het deelopport Natuur van de MER Zeetoeegang IJmond is vastgesteld dat voor 16 habitattypen en 2 aangewezen soorten, verspreid over 5 Natura 2000-gebieden, significante negatieve effecten vanwege het project niet kunnen worden uitgesloten. Het betreft de gebieden:

- Noordhollands Duinreservaat
- Kennemerland-Zuid
- Polder Westzaan
- IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske
- Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder

De toename van de stikstofdepositie in de N2000-gebieden ten opzichte van de autonome ontwikkeling (**de planbijdrage**), vanwege de realisatie en gebruik van de nieuwe zeesluis, wordt veroorzaakt door emissies van bij de aanleg betrokken scheepvaart en materieel en tijdens de gebruiksfase door een te verwachten groei van de scheepvaart.

In de effectbeoordeling in Deelopport Natuur is er voor de aanlegfase (2016 t/m 2018) vanuit gegaan dat worst-case een vergelijkbare jaarlijkse toename aan stikstofdepositie plaatsvindt in het Noordhollands Duinreservaat en Kennemerland-Zuid als tijdens de piek van de planbijdrage in 2025. Significante negatieve effecten in habitattypen in de gebieden in Laag Holland zullen niet optreden tijdens de aanlegfase, tijdens de gebruiksfase zijn ze echter niet uit te sluiten.

Om mogelijke significante effecten te voorkomen worden mitigerende maatregelen getroffen. In de tabel in bijlage 1 zijn de mitigerende maatregelen weergegeven per gebied en per habitatype. De benodigde omvang van de mitigerende maatregel, uitgedrukt in hectares of stuks (stuifkuilen) is in de tabel aangegeven, evenals de bronnen waarop de informatie die gepresenteerd wordt in de tabel is gebaseerd. De tabel is opgesteld door Dienst Landelijk Gebied in samenwerking met diverse specialisten van Provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat en Grontmij.

Keuze van de maatregelen

Voor de keuze van de mitigerende maatregelen en omvang per eenheid is gebruik gemaakt van:

- deelopport Natuur van de MER, bijlage 13, die een opsomming bevat van mogelijke mitigerende maatregelen, gebaseerd op de volgende twee bronnen;

Datum
30 januari 2014

Bijlage(n)
1

- de PAS-gebiedsanalyses voor de vijf Natura2000-gebieden versie december 2013;
- de PAS Herstelstrategieën (zie literatuur).

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Datum
30 januari 2014

De maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyses (PAS: Programmatische Aanpak Stikstof) zijn grotendeels 1 op 1 overgenomen in bijlage 1, naar rato in omvang toebedeeld als mitigerende maatregel voor de Zeetoegang. Voor een aantal habitats komt het voor dat in de PAS-gebiedsanalyse geen stikstofknelpunt wordt geconstateerd en dus geen PAS-maatregelen zijn geformuleerd, terwijl in de effectbeoordeling in deelrapport Natuur wordt geoordeeld dat significante negatieve effecten op het habitattype door de Zeetoegang niet zijn uit te sluiten. Het gaat dan om habitattypen waar slechts een gering areaal met een te hoge achtergronddepositie kampt, of waarvoor de kwaliteit of trend door regulier beheer goed/positief is. Voor die habitattypen zijn maatregelen gekozen uit de PAS-herstelstrategieën, of uit vergelijkbare habitattypen in de regio. Ten opzichte van de mitigerende maatregelen in bijlage 13 van deelrapport Natuur heeft er vooral voor Laag Holland een aanvulling plaatsgevonden met mitigerende maatregelen uit beide andere bronnen. Een aantal maatregelen in bijlage 13 bleek bij nader inzien veel verder te gaan dan enkel het beperken van effecten van stikstofdepositie, zoals waterhuishoudkundige ingrepen. Deze zijn niet opgenomen in bijlage 1. Reguliere beheermaatregelen die thans al in de gebieden worden uitgevoerd, zijn niet opgenomen in de lijst, omdat deze niet bijdragen aan extra mitigatie.

Bij het samenstellen van de mitigatie is gestreefd naar een breed palet aan mitigerende maatregelen om in te zetten. Hiermee wordt aangesloten bij de aanpak van de PAS en wordt voorkomen dat een te eenvormig beheer schade toebrengt aan de habitats. Bij het opstellen van de uitvoeringsovereenkomst met de terreinbeheerders kan het voorkomen dat maatregelen met een zeer beperkte omvang of mindere effectiviteit worden geschrapt en andere maatregelen binnen het habitattype worden uitgebreid, waarbij het ambitieniveau van de mitigatie gelijk blijft. De mitigerende maatregelen zullen projectmatig worden ingezet, zodat het lokale effect van de maatregel goed valt vast te stellen en bijsturing mogelijk is indien het resultaat tegenvalt.

Aan de hand van de PAS-gebiedsanalyses zijn de mitigerende maatregelen beoordeeld op hun werkingsmechanisme (zie tabel 1). Sommige hebben (mede) een directe invloed op het verwijderen van de geaccumuleerde stikstofvoorraad, andere maatregelen vergroten de robuustheid van het habitat tegen stikstofovermaat, door hun gunstige effect op bijv. de dynamiek (verjonging), vochttoestand, buffering en vegetatiestructuur.

Tabel 1 Overzicht van opgenomen mitigerende maatregelen en het beoogde effect op het habitat. Bron: PAS-gebiedsanalyses.

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

maatregel	mechanisme					habitattypen																	
	dynamiek	vochttoestand	zuurgraad/buifering	voedeelrijkdom	vegetatie-structuur	H2120 witte duinen	H2130A grijze duinen (kalkrijk)	H2130B grijze duinen (kalkarm)	H2130C grijze duinen (heischraal)	H2140A duinheiden met kraaihei (vochtig)	H2140B duinheiden met kraaihei (droog)	H2150 duinheiden met struikhei	H2180A duinbossen (droog)	H2180B duinbossen (vochtig)	H2180C duinbossen (binnenduinrand)	H2190A vochtige duinvalleien (open water)	H2190B vochtige duinvalleien (kalkrijk)	H2190C vochtige duinvalleien (ontkalkt)	H4010B vochtige heiden (laagveengebied)	H6410 blauwgraslanden	H7140B overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)		
aanleg stuifkuilen	x		x			x	x	x	x														
plaggen en/of chopperen (= diep maaien)		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x					x	x					x
verwijderen struweel/opslag/exoten		x		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	x				x
aanleg struweelzoom langs duinbossen			x	x	x								x		x								
baggeren duinmeren				x												x							
afgraven bouwvoor				x												x							
maaien en afvoeren				x	x		x	x														x	
drukbezgrazing		x		x	x		x	x															
spragelen (= fijn klepelen en afvoeren)				x	x							x											
herfstmaaien (aug/sept)				x	x														x				x
nieuwe peilgaten graven van 1-2m diep		x	x	x	x																		x

Omvang van de maatregelen

Voor het berekenen van de omvang van de mitigerende maatregelen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In beeld gebracht is de situatie in het piekjaar 2025;
- Er is vanuit gegaan dat tijdens de aanlegfase niet alleen in de twee aangrenzende aan IJmuiden gelegen duingebieden een toename van N-depositie

- optreedt, maar ook en met een vergelijkbare hoeveelheid als de gebruiksfase, in de drie Natura 2000 gebieden in Laag Holland;
- Berekend is de gemiddelde overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW) door de achtergronddepositie (AD) per habitatype, per gebied. Bij de berekening is gebruik gemaakt van de modeluitkomsten voor de minimale, gemiddelde en de maximale AD in 2025 in het gehele areaal van het habitatype. Er is van uit gegaan dat de relatieve positie van deze waarden in het areaal boven de KDW overeenkomstig is met die in het gehele areaal van het habitatype;
  - Er is gerekend met de gemiddelde planbijdrage per habitatype, per gebied;
  - De berekende omvang van de mitigerende maatregelen in ha is naar boven toe afgerond op twee cijfers en tot twee cijfers achter de komma. Voorbeeld: 1,01 ha is afgerond op 1,1 ha en 0,011 ha op 0,02 ha. Het aantal stuifkuilen is naar boven afgerond op hele getallen.

De omvang van de mitigerende maatregel volgt uit de vermenigvuldiging van de PAS-inzet (ha of stuks) met de verhouding tussen planbijdrage en gemiddelde overschrijding van de KDW. De PAS is namelijk gericht op het tot stilstand brengen van de achteruitgang van oppervlak en kwaliteit van de habitats, die wordt veroorzaakt door de overschrijding van de KDW in het gebied ten gevolge van alle stikstofbronnen. Terwijl het hier specifiek gaat om de mitigatie van de stikstofbijdrage op de habitattypen vanuit het project Zeetoeegang. In dit opzicht, levert de planbijdrage een extra stikstofdepositie op de habitattypen in de N2000-gebieden. Alleen dit "extra" behoeft in principe te worden gemitigeerd en niet de volledige overmaat aan stikstof waarop de PAS-inzet is gebaseerd. Omdat het niet effectief en praktisch is om overal waar sprake is van een toename aan stikstof als gevolg van het project een klein beetje maatregelen te nemen in overeenstemming met de relatieve bijdrage, is de relatieve bijdrage aan de overschrijding omgerekend naar het overeenkomstige relatieve aandeel van de PAS-maatregelen op het betreffende habitat. Hiermee neemt het project zijn verantwoordelijkheid voor mitigatie van zijn deel van de noodzakelijke maatregelen vooruitlopend op de komende uitvoering van de PAS.

Locaties van de maatregelen

Samen met de terreinbeheerders zal het maatregelenpakket worden uitgewerkt in een effectief maatregel- en monitoringsplan per habitatype, per gebied met specificatie van de maatregelen, projectmonitoring, de locaties en de kosten. Daarbij zullen de maatregelen projectgericht en ruimtelijk begrensd worden ingevuld. Het resultaat van een projectgerichte uitvoering van de maatregelen valt effectief te monitoren. Een en ander wordt vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de terreinbeheerders.

De maatregelen zullen worden uitgevoerd binnen het areaal met een overschrijding van de KDW door de huidige achtergronddepositie. De locatiekeuze wordt gestuurd door de volgende overwegingen: het mitigeren op die locaties waar de planbijdrage van de Zeetoeegang het hoogst is, het treffen van maatregelen daar waar gezien de toestand van het habitatype maatregelen het hardste nodig zijn en het meeste resultaat opleveren en waar zij ook praktisch gezien het best uitvoerbaar zijn.

Monitoring

De mitigerende maatregelen zullen worden gemonitord op feitelijke uitvoering en op de ecologische resultaten op de betreffende maatregellocatie. Het succes van de maatregel is mede afhankelijk van het habitatype en de lokale condities. De mitigatieopgave zal worden geïntensiveerd indien uit de monitoring blijkt dat de ontwikkeling van het bedoelde habitatype op de maatregellocatie tegenvalt. De evaluatie van de uitvoering van de maatregelen vindt jaarlijks plaats, de frequentie van de ecologisch monitoring wordt onder meer afgestemd op de snelheid waarmee ecologisch resultaat wordt geboekt met de maatregel (responstijd). Een nadere uitwerking hiervan zal worden opgenomen in het maatregel- en monitoringsplan dat in het kader van de uitvoeringsovereenkomst met de terreinbeheerders voor de diverse gebieden wordt opgesteld.

Rijkswaterstaat West-
Nederland Noord

Datum
30 januari 2014

De monitoring speelt ook een rol bij de 10-jaarlijkse evaluatie ten behoeve van de eventuele verlenging van de uitvoeringsovereenkomst. Bij de monitoring zal indien mogelijk worden aangesloten bij de monitoring in het kader van de binnenkort vast te stellen beheerplannen voor de Natura2000-gebieden en het monitoringsplan van de PAS. De kosten voor monitoring is per Natura2000-gebied als PM-post opgenomen in bijlage 1.

Effectief en robuust

Er is voldoende zekerheid dat de nu gekozen mitigerende maatregelen, welke afkomstig zijn uit de PAS, voldoende effectief zullen zijn. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn als geheel bovendien systeemgericht, zoals blijkt uit tabel 1, en ondersteunen de robuustheid van de habitats. Op diverse wijzen is gekozen voor een worst-case aanpak, waardoor voldoende garanties zijn ingebouwd dat de mitigatie met zekerheid significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de habitattypen voorkomt.

Met betrekking tot de volgende aspecten is de aanpak worst-case:

- Keuze voor de situatie in het piekjaar 2025

Het relatieve aandeel van de planbijdrage in de overschrijding van de KDW door de AD is in 2025 groter dan in 2013 door de dalende trend van de AD. De gemiddelde overschrijding van de KDW door de AD zal gemiddeld over alle gebieden naar verwachting ca. 65 mol N/ha/jr dalen van 305 in 2013 naar 240 mol N/ha/jr in 2025. Daarnaast zijn de PAS-maatregelen opgesteld voor de situatie 2013. Omdat de AD daalt zal ook de oppervlakte aan overschrijding van de KDW in 2025 kleiner zijn. Omdat de projectmaatregelen worden afgeleid van de PAS-maatregelen op basis van de overschrijding van de KDW in 2013 zal de omvang hiervan groter zijn dan noodzakelijk in het piekjaar.

- Mitigatie vanaf start aanleg op het berekende niveau in het piekjaar

De keuze voor mitigatie tijdens de aanlegfase in eenzelfde omvang als tijdens het piekjaar van de gebruiksfase is worst-case. De aannemer moet namelijk vrij worden gelaten in het kiezen van zijn werkwijze voor de bouw van de nieuwe zeesluis. Er is een gerede kans dat de uiteindelijke werkmethode minder stikstofdepositie met zich mee zal brengen dan de worst-case aanname. De stikstofdepositie tijdens de eerste jaren na aanleg van de zeesluis zal beperkter zijn dan tijdens het piekjaar, waardoor gedurende deze periode ook sprake is van worst-case.

- Naar boven afronden van de omvang van de maatregelen
Afronden van de omvang van de maatregelen wordt gedaan uit praktische overwegingen. Dit kan zorgen voor het tot 10% naar boven bijstellen van de berekende omvang. Bijv. berekend is 1,01 ha, afgerond wordt dat 1,1 ha.

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Datum
30 januari 2014

- In de aanlegfase al starten met mitigerende maatregelen in de drie Natura2000-gebieden in Laag Holland
Hierdoor vindt enige overmitigatie plaats in deze gebieden en verzekert bovendien het tijdig treffen van mitigerende maatregelen voor de gebruiksfase.

In opdracht van DLG zal Onderzoekscentrum B-WARE half februari nog een onafhankelijk advies uitbrengen over de vraag of er in relatie tot de planbijdrage voldoende afvoer van stikstof uit de habitats plaatsvindt.

Indien uit de monitoring blijkt dat de ontwikkeling van het bedoelde habitattype op de maatregellocatie tegenvalt zal de mitigatieopgave worden geïntensiveerd. Op deze wijze is gegarandeerd dat de mitigatie-omvang op peil blijft.

Start en duur van de maatregelen

Na het functievrij maken van de planlocatie op de sluseilanden in 2015 zal in 2016 de aanleg van de nieuwe zeesluis starten. In 2015 zal een nulmeting van de monitoring plaatsvinden en wordt een start gemaakt met de mitigerende maatregelen. Het is gezien de mate waarin de AD volgens de Aerius-berekeningen daalt te verwachten dat zeker tot voorbij 2030 de mitigerende maatregelen gehandhaafd moeten blijven en afhankelijk van de ontwikkelingen wellicht nog lange tijd daarna.

Indien de PAS in uitvoering gaat en de overeenkomsten met de terreinbeheerders in het kader van de uitvoering van de PAS zijn ondertekend, zal de mitigatie voor project Zeetogang gestopt worden omdat het project is opgenomen in de PAS als zijnde een project waarvoor ontwikkelruimte is gereserveerd. De uitvoering van de PAS-herstelmaatregelen is dan afdoende om het projecteffect te mitigeren. Wat de monitoring van de reeds uitgevoerde maatregelen betreft, zal een overgangsregeling in gang worden gezet om een goede overdracht van de monitoring te borgen.

Overeenkomst met PNH en de terreinbeheerders

De duur van de uitvoeringsovereenkomst met PNH en de terreinbeheerders is in eerste instantie ter lengte van de planperiode van het PIP, namelijk 10 jaar. Tegen het einde van deze periode wordt op basis van een evaluatie aan de hand van de periodieke monitoringsgegevens nagegaan of wijzigingen of aanvullingen nodig zijn op minder effectief gebleken onderdelen van het maatregelenpakket. Ook onderzoeken we voor welke habitattypen de AD zodanig is afgenomen dat deze onder de KDW is gedaald, waardoor er voor die gevallen mogelijk geen continuering van mitigerende maatregelen meer nodig is om significante negatieve effecten van de planbijdrage vanuit de zeetogang te voorkomen (toepassing "hand-aan-de-kraan" principe). Is dit laatste niet voor alle habitattypen het geval dan zal de overeenkomst met 10 jaar worden verlengd en tevens worden gezien waar en in welke omvang extra inspanningen nodig zijn. Aan het einde van die periode herhaalt de procedure zich.

Literatuur:

Document PAS-analyse Herstelstrategieën voor Polder Westzaan. Versie 4.0 Aerius 1.6.

Document PAS-analyse Herstelstrategieën voor het IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Versie 4.1 Aerius 1.6.

Document PAS-analyse Herstelstrategieën voor Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Versie 4.1 Aerius 1.6.

PAS-gebiedsanalyse Noordhollands Duinreservaat. Herstelstrategie fase III PAS./ BC6818-100/def rapport 3/12/2013.

PAS-gebiedsanalyse Kennemerland-Zuid. Herstelstrategie fase III PAS. / BC6816-100/def rapport 3/12/2013.

Zeetoeegang IJmond deelrapport Natuur, januari 2014. RHDHV i.o.v. RWS WNN.

PAS Herstelstrategieën: http://pas.natura2000.nl/pages/herstelstrategieen-deel_ii.aspx

Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

Datum
30 januari 2014

Bijlage 1
Milieugevoelige maatregelen H2000 Zeevoeding Lânont

Code Natuurtype	Subtypen	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM	Regionale aanpak NOM NOM
H2120	Grasland	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2130A	Grasland (dun)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2130B	Grasland (dun)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2130C	Grasland (dun)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2140A	Grasland met heide (vochtig)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2140B	Grasland met heide (vochtig)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2150	Grasland met heide	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160A	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160C	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160D	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160E	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160F	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160G	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160H	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160I	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160J	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160K	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160L	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160M	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160N	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160O	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160P	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160Q	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160R	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160S	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160T	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160U	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160V	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160W	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160X	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160Y	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
H2160Z	Grasland (droog)	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

Code	Naam	Oppervlakte (ha)	Coördinaten (X, Y)	Deelgebied (N2000)	Doelstelling (N2000)	Maatregel (N2000)	Maatregel (N2000)	Maatregel (N2000)	Maatregel (N2000)	Maatregel (N2000)	Maatregel (N2000)	Maatregel (N2000)
H2100	Witte duinen	146	0,3	50	2	Aanleg stuifduin (1 per 2,5ha)	2,00	ha	1	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2101	Witte duinen	146	0,3	50	2	Nabehier stuifduin (=verwijderen halm en wortels)	2,00	ha	10	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2102	Witte duinen	146	0,3	50	2	Flagen en/of choppen	0,11	ha	1	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2103	Witte duinen	146	0,3	50	2	Verwijderen stuifdeelpagieten	0,11	ha	2	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2104	Witte duinen	146	0,3	50	2	Aanleg stuifduin (1 per 2,5ha)	0,00	ha	1	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2105	Witte duinen	146	0,3	50	2	Nabehier stuifduin (=verwijderen halm en wortels)	0,00	ha	10	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2106	Witte duinen	146	0,3	50	2	Verwijderen stuifdeelpagieten	2,10	ha	2	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2107	Witte duinen	146	0,3	50	2	Flagen en/of choppen	2,30	ha	1	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2108	Witte duinen	146	0,3	50	2	Droebegrazing	2,00	ha	10	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2109	Witte duinen	146	0,3	50	2	Aanleg stuifduin (1 per 2,5ha)	2,00	ha	1	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2110	Witte duinen	146	0,3	50	2	Nabehier stuifduin (=verwijderen halm en wortels)	2,00	ha	10	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2111	Witte duinen	146	0,3	50	2	Verwijderen stuifdeelpagieten	0,36	ha	2	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2112	Witte duinen	146	0,3	50	2	Flagen en/of choppen	0,66	ha	1	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2113	Witte duinen	146	0,3	50	2	Droebegrazing	1,60	ha	10	GA		GA, 1 op 1 uit PAS-gedeelte van N2000-gebied
H2114	Witte duinen	146	0,3	50	2	Aanleg stuifduin (1 per 2,5ha)	1,00	ha	1	HS		HS
H2115	Witte duinen	146	0,3	50	2	Nabehier stuifduin (=verwijderen halm en wortels)	1,00	ha	10	HS		HS
H2116	Witte duinen	146	0,3	50	2	Siergras (e.g. riet)	0,30	ha	1	GA		GA
H2117	Witte duinen	146	0,3	50	2	Verwijderen stuifdeelpagieten	0,02	ha	2	HS		HS
H2118	Witte duinen	146	0,3	50	2	Aanleg stuifduin (=verwijderen halm en wortels)	1,00	ha	2	GA		GA
H2119	Witte duinen	146	0,3	50	2	Droebegrazing	0,46	ha	10	GA		GA
H2120	Witte duinen	146	0,3	50	2	Verwijderen stuifdeelpagieten	0,04	ha	2	HS		HS
H2121	Witte duinen	146	0,3	50	2	Verwijderen stuifdeelpagieten	0,06	ha	2	GA		GA
H2122	Witte duinen	146	0,3	50	2	Begieten dammen	0,70	ha	1	HS		HS
H2123	Witte duinen	146	0,3	50	2	Erzamasenbouwen	0,07	ha	2	GA		GA
H2124	Witte duinen	146	0,3	50	2	Droebegrazing	0,07	ha	10	HS		HS
H2125	Witte duinen	146	0,3	50	2	Maasverbuwen	0,01	ha	2	HS		HS

Natura 2000 gebied	Categorie	Digitaal verspreidingsgebied (DVG)	Digitaal verspreidingsgebied (DVG) 2025	Digitaal verspreidingsgebied (DVG) 2025	Maatregelen	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	Maatregelen 2025	
H1014	Nieuwe bodemdijk																						
H1003	geïrrigeerd gebied																						
Natura 2000 Gebied: Westzaan																							
H40108	vochtige heiden (laagvochtigheids)	0,7	0,7	371	4																		
H71408	oerhangende en lichte (veenmoeraslanden)	17	17	283	4																		
H40108	vochtige heiden (laagvochtigheids)	1	1		2																		
H71408	oerhangende en lichte (veenmoeraslanden)	49	49	131	3																		
Natura 2000 Gebied: Wormer- en IJsspeeld & Kalverpolder																							
H40108	vochtige heiden (laagvochtigheids)	0,9	0,9	133	3																		
H71408	oerhangende en lichte (veenmoeraslanden)	18	18	156	3																		

